

Quick scan flora en fauna

Grevelingstraat Elka fabriek te Lisse

Opdrachtgever: Buro SRO

23 november 2015

projectnummer 04.13.04

Naam product: Quick scan flora en fauna
Locatie: Grevelingstraat Elka fabriek te Lisse
Opdrachtgever: Buro SRO

Opdrachtnemer: Laneco
Ons kenmerk: 04.13.04
Projectleider: ir. D van Pijkeren
Contact: DvPijkeren@Laneco.nl

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	1
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	4
2.2	SOORTENBESCHERMING	4
3	TOETSING	7
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
3.2	GEBIEDSBESCHERMING	7
3.3	SOORTENBESCHERMING	8
4	CONCLUSIE	13
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	13
4.2	SOORTENBESCHERMING	13
4.3	CONSEQUENTIES	14
4.4	AANBEVELINGEN	15

BIJLAGEN:

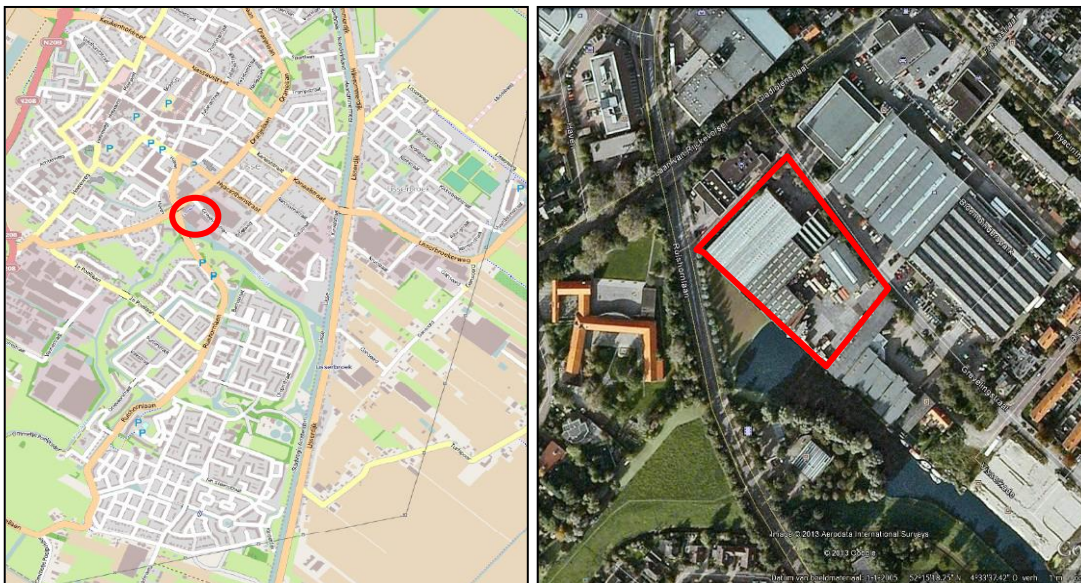
Bijlage 1: literatuurlijst

Bijlage 2: belangrijke elementen

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Grevelingstraat te Lisse ligt het fabriekspand van de voormalige kistenfabriek Elka. Op dit terrein is de realisatie van enkele aan het water gelegen woningen voorgenomen. Eén van de haalbaarheidsstudies in het kader de bestemmingsplanwijziging die hiervoor dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

Globale ligging plangebied (Kaart; Open Streetmaps, Luchtfoto Google Earth)

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied ligt middenin de bebouwde kom van Lisse, nabij de hoek van de Grevelingstraat met de Ruishornlaan en de Laan van Rijckevorsel. Op de luchtfoto zijn nog veel grote bedrijfspanden in de directe omgeving van het plangebied aanwezig, maar in de huidige situatie zijn deze voor het overgrote deel vervangen door nieuwbouw van woningen, appartementen e.d. Aan de westzijde ligt tussen de Ruishornlaan en het plangebied een breed waterelement. Langs de waterkant is een betonnen wand als beschoeiing aanwezig. Deze vormt de huidige grens van het plangebied. Tussen de beschoeiing en de bebouwing ligt een ruigtestrook van een halve meter.

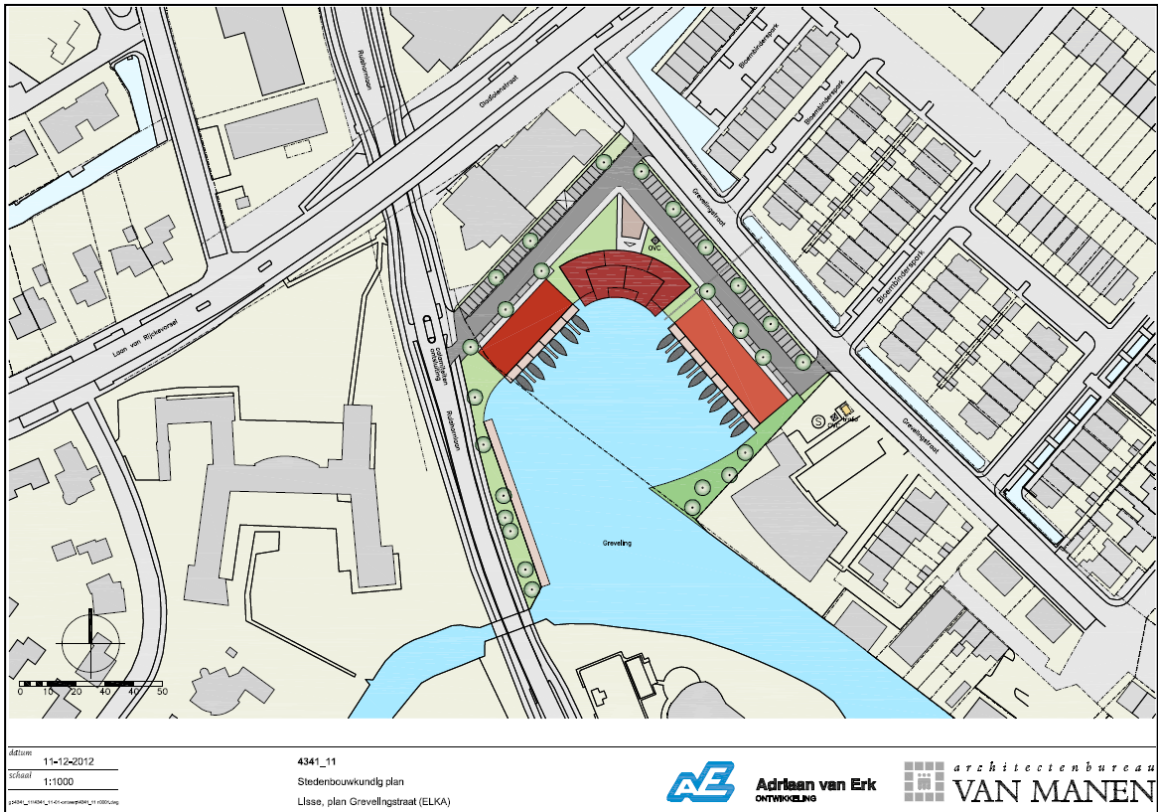
Aan de noordzijde van het plangebied loopt een fietspad met een singel met opgaand groen als hulst (*Ilex aquifolium*), hazelaar (*Corylus avellana*), meidoorn (*Crataegus spec.*) en twee zeer oude italiaanse populieren (*Populus nigra* 'Italica') (stamdoorsnede 1 meter en 80 cm.) Aan de oostzijde ligt de Grevelingstraat met daaraan nog een oudere italiaanse populier (zie bijlage 2).

Voor het overige is het plangebied geheel verhard en bebouwd. Er is alleen tussen de verharding her en der wat opschot van bomen als els (*Alnus glutinosa*) en es (*Fraxinus excelsior*). De bebouwing bestaat grotendeels uit hoge hallen. De bebouwing is op te delen in 4 onderdelen. Aan de noordwestzijde staat een hal van damwandplaten. Daartegen, aan de zijde van de Grevelingstraat staat een ouder gebouw met een steens muur. Daar weer tegenaan staat een loods die deels uit baksteen is opgetrokken en deels uit damwandplaten. Aan de zuid en westzijde staat een gebouw wat geheel uit baksteen is opgetrokken, met een ruim overstek van het dak (20 cm tussen de muur en het overstek, en ongeveer een meter lang).

Indrukken van het plangebied (foto's Laneco).

De bebouwing in het plangebied zal worden gesloopt en de verharding zal worden verwijderd. De zuidwestzijde van het plangebied wordt uitgegraven en aangesloten bij de watergang. Aan de zijde van de Grevelingstraat en het fietspad aan de noordzijde wordt woonbebouwing gerealiseerd.

Beoogde nieuwe situatie.

2 WETTELIJK KADER

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

2.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober 2005 van kracht is geworden. Hierin zijn de reeds bestaande natuurmonumenten al eerder opgenomen. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 *Ecologische hoofdstructuur*

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 SOORTENBESCHERMING

2.2.1 *Wettelijk kader*

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend.

De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);

- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

2.2.2 **Procedurele gevolgen**

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- **Beschermingscategorie 1:**
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.
- **Beschermingscategorie 2:**
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die niet volgens een gedragscode werken moeten, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aanvragen.
- **Beschermingscategorie 3:**
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is meestal een ontheffing van het ministerie van E.Z. nodig, met uitgebreide toetsing.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Uit uitspraken van de Raad van State blijkt dat volgens Europese richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) het verlenen van een ontheffing voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen mogelijk is onder een beperkt aantal voorwaarden.

Ontheffingen van de Flora- en faunawet worden alleen verleend als de volgende voorwaarden van toepassing zijn:

Alle soorten:

- Er zijn geen alternatieven;
- Het duurzaam voortbestaan van de populatie is niet in het geding.

Voor soorten van Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet:

- Er is sprake is van een bij de wet genoemd belang.

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Uit een recente uitspraak van Raad van State (juli 2012) blijkt dat in alle gevallen dat het overtreden van de artikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet niet kan worden voorkomen door mitigatie, bij het ministerie een ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd. Er moet voldoende mitigatie worden uitgevoerd om alle effecten te voorkomen. Het ministerie (bevoegd gezag) houdt wel vast aan het principe van een positieve afwijzing.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via Natuurloket (www.natuurloket.nl) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op de biotoopinschatting door een eco-loog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen, 1992), de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens, 1997), de digitale Zoogdieratlas (2005-2012) gegevens van Ravon (2010) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 22 april 2013 heeft een ecooloog van Laneco het gebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

In november 2015 is de quick scan op verzoek van de omgevingsdienst West-Holland op een enkel punt verduidelijkt. Er heeft echter geen nieuw veldbezoek of een verdere formele update plaatsgevonden.

3.2 GEBIEDSBESCHERMING

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

De dichtstbijzijnde gebied wat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is het Natura2000 gebied Kennemerland Zuid, op ongeveer 4,8 kilometer afstand van het plangebied.

De sloop en nieuwbouw op zichzelf zullen gezien de afstand en de tussenliggende elementen geen effecten hebben op de beschermde gebieden. Versturende effecten zullen vooral bestaan uit geluid en trillingen. Deze reiken geen kilometers ver. De effecten op flora en fauna als gevolg van de sloop en de nieuwbouw zullen vooral lokaal van aard zijn. Gezien de eerdere vrachtwegbewegingen van de fabriek ten opzichte van de vervoersbewegingen van een tiental woningen, zal er ook ten aanzien van stikstof geen negatief effect op het gebied zijn. Andere effecten worden gezien de afstand in de nieuwe situatie niet verwacht.

3.2.2 **Ecologische Hoofdstructuur**

Het plangebied ligt niet in of direct nabij de EHS van Zuid Holland. Negatieve effecten op de EHS kunnen daarom worden uitgesloten.

3.3 **SOORTENBESCHERMING**

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of verstoring van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.3.1 **Vaatplanten**

Het plangebied is grotendeels verhard en bebouwd. Alleen in de singel aan de noordzijde, op een smalle ruigtestrook langs de waterkant en in enkele overhoeken en op zandhopen is ruimte voor wat natuurlijke begroeiing. Langs de slootkanten is vanwege de betonnen beschoeiing geen sprake van oeverbegroeiing. Ook zijn geen muurplanten gezien op de oudere muren.

De aanwezige planten(relicten) geven een beeld van een enigszins verstoord en door mensen beïnvloed biotoop. Strikt beschermde plantensoorten kunnen hier worden uitgesloten.

3.3.2 **Grondgebonden zoogdieren**

Alleen in de singel aan de noordzijde, en in enkele andere begroeide stukken zoals langs de waterkant, is enige dekking aanwezig waardoor algemeen voorkomende beschermde soorten voor kunnen komen. Het gaat dan om soorten als egel (*Erinaceus europeus*), mol (*Talpa europea*) en verschillende algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen (Broekhuizen, 1992, zoogdieratlas.nl). Verblijfplaatsen van deze soorten mogen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een algemene vrijstelling worden aangetast.

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen, 1992, VZZ, Zoogdieratlas.nl e.d.) kunnen de strikt beschermde soorten boomarter (*Martes martes*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) in de omgeving voorkomen. De waterspitsmuis is gebonden aan natuurlijke watergangen en oevers met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie en met kruiden begroeide oevers die niet steil zijn of direct aansluiten op het water. De noordse woelmuis komt alleen voor in moerasachtige omgevingen. Door de steile betonnen oeverbeschoeiing kunnen deze soorten in het plangebied worden uitgesloten. De eekhoorn en de boomarter zijn gebonden aan grotere eenheden bos. Ook deze zijn niet aanwezig. Strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden hier daarom niet verwacht.

3.3.3 *Vleermuizen*

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten en boom-bewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken.

Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn strikt (tabel 3) beschermd door de Flora- en faunawet.

Volgens verspreidingsgegevens (Limpens, 1997, Zoogdieratlas.nl) komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), franjestaart (*Myotis nattereri*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*). Van deze soorten zijn de ruige dwergvleermuis, de rosse vleermuis en de watervleermuis boom-bewonende soorten. De gewone grootoorvleermuis en de franjestaart verblijven in zowel gebouwen als bomen. De overige soorten zijn gebouw-bewonend. Gezien de omgeving en biotoop-eisen van deze soorten worden de soorten rosse vleermuis en franjestaart niet in het plangebied verwacht.

Vliegrouete en foerageergebied

De omgeving van het plangebied is vanwege de nabijheid van grotere door-gaande watergangen geschikt voor vleermuizen. De vrij kale nieuwe wijk, is minder geschikt voor vleermuizen. Foeragerende vleermuizen zullen zeker aanwezig zijn op het donkere fabrieksterrein. Vanwege het beperkte groen in de wijk, kan niet worden uitgesloten dat de singel langs het fietspad aan de noordzijde van belang is als vliegrouete voor vleermuizen. Deze wordt verwij-derd, waardoor indirecte effecten op verblijfplaatsen niet op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Verblijfplaatsen

Er zijn geen bomen aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor ruige dwergvleermuis of watervleermuis. Een van de oude populieren heeft onder in de stam een holte, maar verder zijn geen holtes waargenomen.

Het grootste deel van de bebouwing is niet tot marginaal geschikt voor vleer-muizen door de aanwezigheid van damwandmuren en platte daken waar tem-peratuurfluctuaties erg hoog zijn. Echter, de muren aan de zuid- en oostzijde zijn niet op voorhand ongeschikt voor vleermuizen door de aanwezigheid van een spouw (zie bijlage 2). Nader onderzoek kan de aanwezigheid van vleer-muizen in het plangebied nader in beeld brengen.

3.3.4 *Vogels*

Tijdens het veldbezoek zijn alleen de vogelsoorten kauw (*Corvus monedula*) en wilde eend (*Anas platyrhynchos*) waargenomen in en om het plangebied. De kauwtjes lijken ergens onder het dak te broeden. Alle vogelsoorten zijn beschermd. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen van half maart tot half juli.

Jaarrond beschermde soorten

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd (LNV, 2009). Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, (voorbeeld: kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

In het plangebied worden gezien de binnenstedelijke ligging van deze lijst van jaarrond beschermde soorten, gezien de habitats en omgeving alleen gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus (*Passer domesticus*) verwacht.

Huisumus en gierzwaluw

Er zijn in het plangebied tijdens het veldonderzoek aan het begin van het broedseizoen geen huismussen of gierzwaluwen waargenomen. De panden zijn ook niet geschikt voor deze soorten. Er zijn geen holtes waargenomen die geschikt zijn voor (ingangen naar) nestplaatsen. Gierzwaluw heeft namelijk een vrije uitvliegruimte/valruimte nodig vanonder een dakruimte die geschikt is om te broeden (meestal een pannendak). Deze is niet aanwezig.

De huismus broedt ook wel onder golfplaten daken, maar zal niet ver naar boven doorkruipen. Er zijn voor deze soort geen geschikte broedplekken waargenomen.

De eerder genoemde kauwtjes broeden waarschijnlijk in de metalen nokken of intern in de panden (die toegankelijk zijn) boven systeemplafonds. Dergelijke plekken zijn niet geschikt voor huismus en gierzwaluw.

Jaarrond beschermde vogelsoorten worden daarom niet verwacht.

Lijst 5

Naast de 4 categorieën van jaarrond beschermde vogelsoorten is er nog een vijfde lijst opgesteld door het ministerie, waarin vogels zijn opgenomen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn. Het plangebied is niet dermate groot of van belang voor vogels dat dit het geval zal zijn.

3.3.5 ***Amfibieën***

Het plangebied ligt tegen een watergang aan. Strikt beschermde amfibieën hebben een geschikte voortplantingsplaats nabij een landhabitat nodig in hun leefgebied. Het grote waterelement tegen het plangebied bevat vis, waardoor het minder geschikt is als voortplantingsplaats. Strikt beschermde soorten vragen daarnaast voedselarme poelen of ondiepe sloten met glooiende oevers nabij bosjes en houtwallen als leefgebied. Aan deze voorwaarden wordt hier niet voldaan.

Er kunnen wel enkele algemeen voorkomende amfibieënsoorten als bruine kikker (*Rana temporaria*), bastaardkikker (*Rana klepton esculenta*), kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en gewone pad (*Bufo bufo*) voorkomen (Ravon, 2010). Deze soorten komen buiten het voortplantingsseizoen op grote afstand van voortplantingswateren voor. Verblijfplaatsen van deze algemeen voorkomende beschermde soorten mogen op basis van een algemene vrijstelling worden aangetast bij ruimtelijke ingrepen.

3.3.6 ***Reptielen***

Volgens verspreidingsgegevens (Ravon, 2010) komen er geen reptielen nabij het plangebied voor. Gezien de betonnen beschoeiing is het plangebied ongeschikt voor de ringslang (*Natrix natrix*); het enige reptiel wat ook veel in natte gebieden voorkomt. Het plangebied en haar omgeving zijn niet geschikt voor andere soorten reptielen. Reptielen stellen strikte eisen aan hun omgeving, zoals grotere eenheden schrale en structuurrijke vegetaties. Vanwege verspreidingsgegevens, maar ook vanwege de beperkte landschapselementen en dekking kunnen reptielen worden uitgesloten.

3.3.7 ***Vissen***

In het plangebied wordt een nieuw waterelement achter de huizen aangelegd. Dit waterelement komt in verbinding te staan met het open water. In de omgeving van het plangebied kunnen echter ook strikt beschermde vissoorten als bittervoorn (*Rhodeus amarus*) en kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) voorkomen (Ravon, 2010). Om effecten op deze soorten in de watergang te voorkomen zijn maatregelen nodig:

- Bij het graven van het nieuwe waterelement dient eerst het nieuwe waterelement ontgraven te worden zonder verbinding met het open water met een smalle dijk tussen de vijver en het open water;
- Pas op het laatst moet de dijk ineens worden weggehaald zodat het water binnenstroomt. Op deze manier zijn de effecten minimaal, en zullen er geen verblijfplaatsen worden aangetast. In de toekomst ontstaat meer leefgebied door deze ingreep.

3.3.8 *Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen*

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn in een vrij open agrarisch gebied niet aanwezig.

Ook andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied.

4 CONCLUSIE

Aan Grevelingstraat te Lisse is de sloop van een voormalige kistenfabriek voorgenomen. Hiervoor in de plaats worden woningen aan een nieuw te graven waterplas teruggebouwd. Voor de herontwikkeling plaatsvindt, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt op ongeveer 4,8 kilometer afstand van het Natura2000 gebied Kennemerland-Zuid. Als gevolg van de sloop en nieuwbouw zijn gezien de afstand en de lokale aard van de ingreep geen negatieve effecten te verwachten. Ook ten aanzien van stikstofuitstoot wordt geen toename verwacht als de nieuwe situatie wordt vergeleken met de oude.

4.1.2 *Ecologische hoofdstructuur*

Het plangebied ligt ook niet in of op korte afstand van de EHS. Er zijn geen effecten op verder weg gelegen delen van de EHS te verwachten.

4.2 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

De meeste mogelijk voorkomende beschermde soorten als egel, mol, haas, muizen en spitsmuizen, bastaard kikker, kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algemene en landelijk geldende vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Deze soorten worden in beide deelgebieden verwacht.

In het plangebied kunnen ook vogels broeden; aantasting van in gebruik zijnde nesten dient te worden voorkomen. Jaarrond beschermde vogelsoorten worden niet verwacht in het plangebied.

Bij de aanleg van het waterelement zijn maatregelen nodig om effecten op beschermde vissoorten te voorkomen.

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen in de zuid en oostmuur van het complex niet worden uitgesloten. Ook kan de singel aan de noordzijde dienst doen als vliegroute. Negatieve effecten als gevolg van de ingreep kunnen niet zonder nader onderzoek worden uitgesloten.

4.3 CONSEQUENTIES

Natuurbeschermingwet 1998

Er zijn geen procedurele gevolgen te verwachten in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 als gevolg van de sloop en nieuwbouw.

EHS

Er zijn geen effecten op de EHS te verwachten als gevolg van de voorgenoemen plannen.

Flora- en faunawet

Om effecten op strikt beschermde soorten, en daarmee procedurele gevolgen in het kader van de Flora- en faunawet uit te kunnen sluiten is nader onderzoek nodig naar verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen:

- Vleermuizen (tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrictlijn); vliegroutes en zomer- en najaarsverblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten. Nader onderzoek kan van half mei tot half juli (kraamkolonies) en in augustus en september (paarplaatsen).

Verder worden er maatregelen voorgeschreven om effecten op beschermde vissoorten te voorkomen:

- Bij het graven van het nieuwe waterelement dient eerst het waterelement ontgraven te worden zonder verbinding met het open water met een smalle dijk tussen de vijver en het open water;
- Pas op het laatst moet de dijk ineens worden weggehaald zodat het water binnenstroomt. Op deze manier zijn de effecten minimaal, en zullen er geen verblijfplaatsen worden aangetast. In de toekomst ontstaat meer leefgebied door deze ingreep.

Er zijn twee voorwaarden uit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden (kappen, rooien, slopen en grondbewerking) dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - et slopen starten buiten het voortplantingsseizoen (april -augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);
 - et beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4.4 AANBEVELINGEN

Verder zijn er vanuit een ecologisch oogpunt aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- Nieuw te bouwen gebouwen kunnen geschikt gemaakt worden voor vleermuizen door op een hoogte van 2,5 meter en hoger, open stootvoegen van 2 cm. breed aan te brengen.
- In de nieuwe situatie het vogelschroot 1 dakpan hoger te bevestigen. Er blijft dan broedruimte voor vogels, zonder dat de isolatie beschadigd, of niet aan het bouwbesluit wordt voldaan.
- De oevers buiten de erven aan te leggen als glooiende, natuurvriendelijke oevers (geen steile oevers met beschoeiing).

BIJLAGE 1: LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S e.a., 1992, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht,.

DHV B.V., 2009, Nieuwe Driemanspolder; Mitigatie- en compensatieplan, i.o.v. Hoogheemraadschap van Rijnland.

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A. en Bongers., W., 1^e versie 1988, Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors, Stichting vleermuis-onderzoek (dr. L. Bels stichting).

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997; Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNV Uitgeverij.

Ministerie van LNV, Concept - Hoofdlijnen begrenzing en selectie Natura 2000-gebieden, november 2005.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl

www.hetlnvloket.nl

www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGE 2: BELANGRIJKE ELEMENTEN

